

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАЛИНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

**ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
ВСТУПНИКІВ ЗА ОС БАКАЛАВР
НА БАЗІ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ
МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 205 ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО**

2020

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗА ОС БАКАЛАВР НА БАЗІ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 205 ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Укладачі: викладачі спецдисциплін Малинського фахового коледжу: Ганжалюк Т.С., Гиря В.А., Кусік В.М., Татур В.М., Реус С.В., Стасюк С.В., Михайленко В.М., Павлюк О.П.

Рецензент: Ковальчук Л.О., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, заступник директора з навчальної роботи.

Викладено навчальні програми з навчальних дисциплін: «Лісові культури і лісомеліорація», «Лісівництво», «Лісова таксація і лісовпорядкування», «Охорона природи», «Охорона праці в галузі», «Деревинознавство і лісове товарознавство», «Економіка та організація лісового господарства», «Лісоексплуатація», «Чинники успішного працевлаштування за фахом».

Розглянуто та схвалено на засіданні фахової атестаційної комісії.

Протокол № 1 від «26» лютого 2020р.

Голова комісії: Ганжалюк Т.С.

Зміст

1 Загальні положення.....	4
2 Критерії оцінювання відповідей.....	5
3 Програма та зміст навчальних дисциплін, що виносяться на вступне фахове випробування	6
3.1 Навчальна програма дисципліни «Лісові культури і лісомеліорація»...	6
3.2 Навчальна програма дисципліни «Лісівництво	6
3.3 Навчальна програма дисципліни «Лісова таксація і лісовпорядкування».....	7
3.4 Навчальна програма дисципліни «Лісоексплуатація».....	7
3.5 Навчальна програма дисципліни «Деревинознавство і лісове товарознавство».....	7
3.6 Навчальна програма дисципліни «Охорона природи»	8
3.7 Навчальна програма дисципліни «Охорона праці в галузі»	8
3.8 Навчальна програма дисципліни «Економіка та організація лісового господарства».....	8
3.9 Навчальна програма дисципліни «Чинники успішного працевлаштування за фахом».....	11
Список рекомендованої літератури.....	13

1 Загальні положення

Комплексні тестові завдання для фахових вступних випробувань для абітурієнтів спеціальності 205 Лісове господарство *ОС Бакалавр* розроблені з навчальних дисциплін: «Лісові культури і лісомеліорація», «Лісівництво», «Лісова таксація і лісовпорядкування», «Охорона природи», «Охорона праці в галузі», «Деревинознавство і лісове товарознавство», «Економіка та організація лісового господарства», «Лісоексплуатація», «Чинники успішного працевлаштування за фахом».

У збірнику представлені варіанти завдань у тестовій формі. Кожен варіант завдання складається з двох частин, які відрізняються за структурою та складністю.

У першій частині кожного варіанту завдання пропонується 25 тестів з вибором однієї правильної відповіді. При цьому для кожного тестового завдання показано 3 відповіді, з яких тільки одна правильна. Завдання з вибором відповіді вважається виконаним, якщо відмічена тільки одна літера, якою позначена правильна відповідь. При цьому вступник не повинен наводити будь-які міркування, що пояснюють його вибір. Правильне розв'язання тестів цієї частини оцінюється трьома балами.

Під час вступних випробувань передбачено оцінити практичні вміння вступників. Тому у другій частині кожного варіанту розміщені задачі професійного спрямування (5 задач). При їх розв'язуванні слід вибрати одну правильну відповідь. Правильне вирішення оцінюється п'ятьма балами.

Вступне випробування має на меті визначити рівень професійної підготовки абітурієнтів. Тому завдання, винесені на екзамен, охоплюють матеріал фахової підготовки та відповідають вимогам кваліфікаційної характеристики.

2 Критерії оцінювання відповідей при складанні вступних фахових випробувань

Розв'язані тестові завдання з 1 по 25 (з вибором однієї правильної відповіді) оцінюються балом 0 або 3.

Тестові практичні завдання з 26 по 30 (задачі з вибором однієї правильної відповіді) оцінюються балом 0 або 5.

Максимальна сума балів при розв'язуванні тестових завдань – 100 балів.

Після розв'язання комплексних тестових завдань відповіді вступників оцінюються за 200-бальною шкалою. Схема оцінювання виконаних робіт наведена в таблиці 1.

Таблиця 1 – Схема оцінювання виконаних робіт

Сума балів при розв'язуванні тестових завдань	Оцінка за 12-бальною шкалою	Оцінка за 200-бальною шкалою
100	12	200
95-99	11	190
90-94	10	180
81-89	9	170
77-80	8	160
75-76	7	150
70-74	6	140
62-69	5	130
51-61	4	120
40-50	3	110
30-39	2	100
0-29	1	100

3 Програма та зміст навчальних дисциплін, що виносяться на фахове випробування

3.1 Навчальна програма дисципліни «Лісові культури і лісомеліорація»

Плодоношення деревних та чагарникових порід. Строки і способи заготівлі лісонасінної сировини. Переробка лісонасінної сировини. Зберігання лісового насіння.

Поняття про розсадник. Види розсадників за призначенням, розмірами та строками діяльності. Види садивного матеріалу, що вирощується в розсадниках, його призначення. Вибір місця під розсадник, організація його території. Обробіток ґрунту в лісовому розсаднику. Специфіка обробітку ґрунту в господарських відділеннях розсадника. Передпосівний та передпосадковий обробіток ґрунту. Норми і строки внесення добрив. Техніка безпеки при обробітку ґрунту, внесенні добрив і гербіцидів.

Підготовка насіння до висівання. Висівання насіння, догляд за посівами в розсаднику. Викопування садивного матеріалу, підрахунок, сортування, прикопування, перевезення.

Загальні поняття: лісові культури, лісорозведення, лісовідновлення. Лісокультурний фонд. Види і методи створення лісових культур. Склад лісових культур. Густота культур.

Способи часткового обробітку ґрунту на різних категоріях ділянок в різних умовах місцезростання. Машини та знаряддя для обробітку ґрунту.

Садіння та висівання лісових культур. Догляди за лісовими культурами. Доповнення лісових культур.

Обстеження лісокультурних ділянок, які підлягають залісненню і складання «Проекту лісових культур». Інвентаризація та атестація лісових культур. Списання загиблих лісових культур.

Переведення лісових культур у вкриті лісовою рослинністю землі.

3.2 Навчальна програма дисципліни «Лісівництво»

Поняття “ліс”. Складові рослинні елементи лісу, їх лісівниче та господарське значення. Основні таксаційні показники деревостану.

Основні лісоутворюючі породи, їх лісівничі властивості. Відновлення лісу. Типи умов місцезростання. Зміна порід.

Вивчення складових рослинних елементів лісу та основних таксаційних показників деревостану.

Поняття про рубки поліпшення якісного складу та оздоровлення лісів. Види рубок догляду, вікові межі їх проведення, мета кожної з них.

Поняття про рубки головного користування. Завдання рубок головного користування. Класифікація РГК. Правила РГК в лісах України.

3.3 Навчальна програма дисципліни «Лісова таксація і лісовпорядкування»

Вимірювання в лісовій таксації. Одиниці вимірювання.

Прилади для вимірювання діаметра ростучого дерева, будова, правила користування.

Прилади для вимірювання висоти ростучого дерева.

Основні таксаційні показники насаджень. Поняття про лісосічний фонд. Відведення лісосік в натурі. Способи таксації.

Матеріальна оцінка лісосіки. Визначення середнього об'єму хлиста. Лісові такси, грошова оцінка деревини.

Поняття про лісові сортименти та їх класифікація. Правила укладки, обміру, обліку круглих лісоматеріалів. Визначення об'єму деревини.

3.4 Навчальна програма дисципліни «Лісоексплуатація»

Поняття про технологію лісозаготівель. Фази технологічного процесу лісозаготівель. Лісосировинна база, річний лісосічний фонд. Лісосіка та її елементи. Підготовчі роботи. Звалювання дерев, технологія звалювання. Моторні інструменти для звалювання дерев. Пристрої для направленою звалювання дерев. Послідовність операцій звалювання.

Трелювання деревини. Верхні склади і лісонавантажувальні площадки, їх призначення. Машини і механізми, що використовуються на верхньому складі. Організація праці на лісозаготівлях. Технологія навантажувальних робіт. Документація на розробку лісосіки. Розміщення трелювальних волоків, розрахунок середньої відстані трелювання. Призначення нижніх складів, їх класифікація. Склад основних технологічних операцій нижнього складу. Навантаження круглих лісоматеріалів у вагони.

Вивчення технологічних схем та виробничих процесів нижніх складів.

3.5 Навчальна програма дисципліни «Деревинознавство і лісове товарознавство»

Поняття про вади деревини; групи вад деревини; хімічні забарвлення, грибні ураження, біологічні пошкодження, вади обробки. Поняття про стійкість деревини.

Фактори, що впливають на стійкість деревини. Засоби, які використовують при захисті деревини від гниття. Надання деревині вогнестійкості.

Лісоматеріали круглі, основні поняття. Класифікація круглих лісоматеріалів за призначенням, розмірами, товщиною та сортами. Обмір, облік, маркування і зберігання круглих лісоматеріалів.

Поняття про пиломатеріали та їх класифікація. Обмір, облік, маркування і зберігання пиломатеріалів.

Пиломатеріали загального призначення хвойних і листяних порід.

3.6 Навчальна програма дисципліни

«Охорона природи»

Лісові пожежі, види та причини їх виникнення. Процес горіння при лісових пожежах. Типи горіння, кромка пожежі, її тактичні елементи.

Характеристика лісових горючих матеріалів. Протипожежна профілактика. Основні способи гасіння лісових пожеж.

3.7 Навчальна програма дисципліни

«Охорона праці в галузі»

Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Розслідування нещасних випадків. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи, що складаються при розслідуванні та їх оформлення.

Розслідування та облік аварій. Розслідування інцидентів та невідповідностей. Особливості розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру.

Дослідження та профілактика виробничого травматизму. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Методи дослідження виробничого травматизму.

Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі.

3.8 Навчальна програма дисципліни

«Економіка та організація лісового господарства»

Поняття «підприємство», його мета, функції та основні ознаки. Правові основи утворення та функціонування підприємств. Класифікація і структура підприємств.

Форми об'єднань підприємств, їх характеристика. Ринкове середовище господарювання підприємств та організацій.

Сутність процесу управління підприємством. Функції управління, їх характеристики. Принципи та методи управління підприємством. Організація структури управління.

Поняття персоналу підприємства, його класифікація. Особливості встановлення норм і нормативів праці на підприємствах. Визначення потрібної чисельності персоналу на підприємстві. Показники руху персоналу. Продуктивність праці та методи її вимірювання.

Суть, види та функції капіталу. Виробничі фонди підприємства. Оцінка, класифікація і структура основних фондів. Знос та амортизація основних фондів. Показники використання основних фондів підприємства.

Склад, структура і нормування оборотних фондів. Оборотні кошти підприємства, їх класифікація, структура та джерела формування. Нормовані і ненормовані оборотні кошти. Методика розрахунку нормативів оборотних коштів. Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства.

Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства. Поняття та класифікація нематеріальних активів підприємства. Визначення і оцінка нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів.

Шляхи поліпшення використання основних фондів та оборотних коштів підприємства. Правовий захист та ефективність використання нематеріальних активів підприємства.

Інновації та інноваційні процеси, їх види та характеристика. Принципи оцінювання порівняльної ефективності інновацій. Види економічної ефективності та форми ефекту від технічних нововведень. Розрахунок комерційного ефекту у виробників і споживачів новинок.

Інвестиційна діяльність та інвестиції, їх види та характеристика. Виробничі інвестиції, їх склад і структура, джерела фінансування. Оцінка економічної ефективності виробничих інвестицій.

Інноваційна діяльність, напрямки її розвитку в Україні.

Особливості оцінювання економічної ефективності інновацій у промисловому виробництві. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. Основні чинники підвищення ефективності та ризики в інвестиційній діяльності підприємства. капітальне будівництво як спосіб реалізації виробничих інвестицій підприємства. Чинники та умови активізації інвестиційної діяльності.

Формування системи планування на підприємстві. Принципи і методи планування, їх класифікація. Основні підсистеми планування. Організація розроблення планів на підприємстві.

Прогнозування діяльності підприємства: суть, функції, типи та методи. Види прогнозів та сфери їх застосування. Бізнес-план, його характеристика.

Організація виробництва як форма забезпечення ефективності діяльності підприємства. Формування та структура виробничого процесу. Основні принципи організації виробничого процесу. Організаційні типи виробництва та їх характеристика. Виробничий цикл, його характеристика і структура. Методи організації виробництва.

Поняття та характеристика техніко-технологічної бази виробництва. Поняття, види та чинники формування виробничої потужності підприємства. Механізм розрахунку виробничої потужності підприємства та визначення рівня її використання.

Технічний розвиток виробництва. Визначення максимально можливого випуску продукції за наявної потужності.

Загальна характеристика продукції (послуг). Виробнича програма підприємства. Планування обсягів виробництва продукції.

Якість та конкурентоспроможність продукції. Механізми визначення рівня якості продукції.

Матеріально-технічне забезпечення виробництва. Стандартизація та сертифікація продукції. Державна політика у сфері управління якістю продукції.

Характеристика витрат та їх класифікація. Групування витрат за економічними елементами. Види і показники собівартості продукції. Методи калькулювання продукції.

Управління витратами на підприємстві. Джерела і чинники зниження собівартості продукції.

Мотивація як процес стимулювання до високопродуктивної праці, її моделі та методи. Поняття, види і шляхи зростання заробітної плати. Функції, принципи організації та регулювання заробітної плати. Тарифна система як основа організації оплати праці, її елементи. Форми і системи оплати праці. Розподіл заробітку між членами бригади.

Безтарифна, контрактна система оплати праці. Система участі у прибутках. Формування фонду оплати праці.

Економічний зміст і функції та види цін. Гуртові та роздрібні ціни на продукцію, їх формування. Франкування цін.

Мета і методи ціноутворення в умовах ринку. Проблеми та шляхи вдосконалення ціноутворення в Україні. Суть, форми і методи організації

фінансової діяльності підприємства. Баланс підприємства, його структура. Дохід підприємства. Загальна схема формування фінансових результатів діяльності підприємства. Поняття, види і розподіл прибутку підприємства. Показники оцінки фінансового стану підприємства.

3.9 Навчальна програма дисципліни

«Чинники успішного працевлаштування за фахом»

Процес працевлаштування як необхідний момент самореалізації. Механізми подолання певних страхів у випускників на початку пошуку роботи. Самозайнятість як один із шляхів працевлаштування молоді.

Поняття та основні відмінності агентств з працевлаштування, рекрутингових агентств, кадрових агентств. Організація та специфіка їх роботи. Особливості співпраці з ними. Державні служби зайнятості як центр реалізації державної політики зайнятості населення.

Поняття алгоритму пошуку роботи. Використання новітніх технологій під час пошуку роботи. Пошук випускниками вільних вакансій в Інтернеті.

Загальні вимоги до написання резюме. Види резюме: хронологічне та функціональне; резюме комбінованого типу; резюме в форматі відео презентації. Правила складання супровідного листа до резюме. Складання особистого резюме на комп'ютері та розміщення його на сайті вищого навчального закладу, а також провідних всеукраїнських сайтах з пошуку роботи. Написання супровідного листа. Його специфіка та функції.

Поняття тестування. Зміст та функції тестування при проходженні співбесіди безпосередньо у потенційного роботодавця та у рекрутинговій компанії. Види та методи тестування. Особливості самостійної підготовки до проходження різних видів тестів. Підготовка до інтерв'ю. Види інтерв'ю (структуроване, по компетенціях, СА8Е-інтерв'ю, стрес-інтерв'ю). Проходження співбесіди з роботодавцем, підготовка до співбесіди. Особливості поведінки під час співбесіди. Вироблення якостей та навичок для ефективної самопрезентації.

Становлення та розвиток ринку праці в Україні. Соціальна політика у сфері зайнятості населення. Галузева структура зайнятості населення. Сучасний рівень економічної активності населення України. Прогнози розвитку ринку праці в Україні.

Стаття 43 Конституції України та її принципове положення щодо права кожного громадянина на працю. Кодекс законів про працю в Україні. Закон України «Про зайнятість населення» та його роль у регулюванні відносин працевлаштування. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» та основні напрями реалізації державної

молодіжної політики в Україні щодо соціального становлення та розвитку молоді.

Правове регулювання трудових відносин між роботодавцем і працівником. Поняття, форма і строки трудового договору. Зміст трудового договору. Контракт, як особлива форма трудового договору. Загальний порядок укладення трудового договору. Загальні підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Норма тривалості робочого часу. Час відпочинку. Порядок і умови надання щорічних відпусток. Трудова дисципліна і засоби її забезпечення. Загальні підстави і умови матеріальної відповідальності працівників.

Трудова книжка - основний документ про трудову діяльність. Порядок ведення трудової книжки. Документи, необхідні для укладення трудового договору. Випробування при прийнятті на роботу. Переведення на іншу роботу, зміна істотних умов праці.

Список рекомендованої літератури

1. Білявський О. Г. Основи екологічних знань / О. Г. Білявський, Р. С. Фурдуй. – Київ : Либідь, 1997. – 290 с.
2. Вакулюк П. Г. Вирощування лісонасаджень стійких проти шкідників і хвороб / П. Г. Вакулюк. – Боярка : Укрцентркадриліс, 2006. – 42 с.
3. Вакулюк П. Г. Лісовідновлення та лісорозведення в Україні: монографія / П. Г. Вакулюк, В. І. Самоплавський. – Харків : Прапор, 2006. – 384 с.
4. Вакулюк П. Г. Лісовідновлення та лісорозведення в Україні: монографія / П. Г. Вакулюк, В. І. Самоплавський. – Харків : Прапор, 2006. – 384 с.
5. Винокурова Л. Є. Основи охорони праці /Л. Є. Винокурова. – Київ : Вікторія, 2001.
6. Гапоненко В. С. Сільськогосподарські машини / В. С. Гапоненко – Київ : Урожай, 1993.
7. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с.
8. Гірс О. А. Лісовпорядкування / О. А. Гірс, Б. І. Новак, С. М. Кашпор. – Київ, 2005. – 384 с.
9. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього середовища: навч. посіб. / В. С. Джигирей. – Київ : Знання, 2002. – 208 с.
10. Економіка підприємства : Підручник / За ред. С. Ф. Покропивного – Київ : КНЕУ, 2001.
11. Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів. – Київ : Державний комітет лісового господарства України, 2010. – 73 с.
12. Крамарець В. О. Біологічний захист рослин : навч. посіб. / В. О. Крамарець, І. П. Мацях. – Львів : Панорама, 2017. – 112 с
13. Крамарець Г. Г. Основи тепличного господарства : навч. посіб. / Г. Г. Крамарець, О. М. Крамарець, Ю. В. Крамарець. – Львів : Панорама, 2017. – 152 с.
14. Краснов В. П. Атлас рослин-індикаторів і типів лісорослинних умов Українського полісся : монографія / В. П. Краснов, О. О. Орлов, М. М. Ведмідь. – Новоград-Волинський : НОВОград, 2009. – 488 с.
15. Культури лісові. Терміни та визначення : ДСТУ 2980-95. – [Чинний від 1995-01-25]. – Київ : Держстандарт України, 1995. – 64 с.

16. Лісове насінництво / [Ю. М. Дебринюк, М. І. Калінін, М. М. Гузь, І. В. Шаблій]. – Львів : Світ, 1998. – 432 с.
17. Лісові культури / [М. І. Гордієнко, М. М. Гузь, Ю. М. Дебринюк, В. М. Маурер]. – Львів : Камула, 2005. – 608 с.
18. Падій М. М. Лісова ентомологія / М. М. Падій – Київ : УСГА, 1993.
19. Рябчук В.П. Недеревна продукція лісу. Кормові ресурси лісу
20. Свириденко В. Є. Лісівництво. Підручник / за ред.. В.Є. Свириденка – Київ : Арістей, 2005 – 544 с.
21. Термена Б. К. Лісознавство з основами лісівництва / Б. К. Термена – Київ : Книги-XXI, 2004.
22. Ткачук В. І. Проблеми вирощування сосни звичайної на Правобережному Поліссі / В. І. Ткачук. – Житомир : Волинь, 2004. – 464 с.
23. Українська енциклопедія лісівництва./ Під ред. Генсірук С. А. – Львів : Національна академія наук України, Наукове товариство ім. Шевченка, 1999.
24. Шваб Л. І. Економіка підприємства : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 4-е вид. – Київ : Каравела, 2007– 584 с.